



§ 213

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä

HEL 2018-008859 T 06 01 02

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriön pyytämän tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä oman toimialansa näkökulmasta:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että mietinnön toimenpiteet tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämiseksi ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia tupakkalain tavoitteen saavuttamiseksi. Tupakoimattomuus on tärkeimpiä väestön hyvinvointia ja terveyttä edistäviä tekijöitä. Erityisesti lasten ja nuorten suojaamista tupakan ja muiden nikotiini tuotteiden haitoilta tulee edelleen jatkaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ottaa kantaa erityisesti mietinnön toimenpide-ehdotuksiin koskien nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisyä, savuttomia ympäristöjä sekä tupakka- ja nikotiini tuotteiden lopettamisen tukea.

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kattaa ihmisen koko elämänkaaren, mistä syystä toimialalla on merkittävä rooli tupakoinnin aloittamisen ehkäisyssä sekä tupakoinnin lopettamisen tuessa. Nuoret aloittavat tupakoinnin useimmiten ennen 18-vuoden ikää. Tästä syystä valistus ja myös vieroitustuki tulee olla osa kasvatusta ja opetusta sekä kiinteä osa koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa.

Mietinnössä ehdotetaan tupakkalain muuttamista siten, että tupakatuotteita, nikotiinineiteitä ja nikotiinin vastikkeita ei saa myydä, luovuttaa tai välittää alle 20-vuotiaille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että tupakka- ja nikotiini tuotteiden ostamisen ikärajan tulisi olla yhdenmukainen täysi-ikäisyyden kanssa eli säilyä 18 ikävuodessa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää hyvänä ehdotusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämisen laajentamista koskemaan kaikkia tupakkatuotteita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä mietinnön ehdotusta tupakoimattomuus- ja nikotiinittomuusteeman liittämisestä ammatillisiin kysymyksiin sekä ja työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Ammatillisen koulutuksen osalta tulee jatkossa tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä am-



mattiliittojen ja työssäoppimispaikkojen kanssa opiskelijoiden savuttomuuden ja nikotiinittomuuden tukemiseksi.

Savuttomat ympäristöt

Savuton Helsinki, tupakoinnin ehkäisy- ja vähentämishjelma (2007-2015) laadittiin monitoimijaisessa yhteistyössä kansanterveysjärjestöjen kanssa. Ohjelman tärkeimpänä päämääränä oli, että lasten ja nuorten tulee voida kasvaa savuttomassa ympäristössä. Savuton Helsinki -kriteerit määrittelevät kaupungin hallinnoimien rakennusten ulko- ja sisätilojen savuttomuutta ja niiden merkitsemistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kuuluu jo nyt tupakkalain tupakointikieltojen soveltamispykälän (TupL78§) piiriin. Tupakointikiellon teho kärsii valvontaan liittyvistä haasteista erityisesti toisen asteen oppilaitoksissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toimivan oppilas- ja opiskelu- huollon ehkäisevän päihdetyön asiantuntijaryhmä on omassa kannanotossaan huomionnut lain noudattamisen valvonnan haasteen ja esittää, että nuoret tulisi osallistaa yhä vahvemmin toimivien ratkaisujen etsimiseen. Kouluissa ja oppilaitoksissa tulee jatkossa panostaa enemmän terveellisten elämäntapojen edistämiseen ja tarjota mielekkään tekemisen kautta välitunneille ja tauoille vaihtoehtoja, jotka tukevat savuttomuutta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa mietinnön ehdotusta savuttomien ympäristöjen laajentamisesta alueisiin, jotka ovat pääsääntöisesti alaikäisten käytössä. Näitä ovat esimerkiksi leikkipuistot ja uimarantojen alueet. Tupakointikiellon laajentaminen myös joukkoliikennepysäkeille on kannatettava toimenpide-ehdotus.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että savuttomuutta ja nikotiinittomuutta vahvistetaan kaupungin kaikilla toimialoilla huomioiden lasten ja nuorten kasvu ympäristöt kuten nuorisotalot, kirjastot ja liikuntapaikat.

Tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tuki

Nuorten tupakointi on vähentynyt huomattavasti Helsingissä, mutta nuuskan käyttö on kuitenkin yleistynyt. Nuoret eivät tunne nuuskan aiheuttamia terveyshaittoja yhtä hyvin kuin tupakoinnin aiheuttamia haittoja. Tutkimustulosten mukaan nuoret tarvitsevat enemmän tietoa nuuskan aiheuttamasta riippuvuudesta ja muista terveyshaitoista. Nuuskan käyttöön liittyvät mielikuvat ovat osittain positiiviset. Vanhemmat ja huoltajat ovat usein voimattomia omassa kasvatustehtävässään sosiaalisen median viestiviidakossa.



Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää mietinnön mukaista maan kattavaa viestintäkampanjaa perusteltuna ja näkee koulujen ja oppilaitosten roolin merkittävänä kampanjan toteuttajana. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kampanjalle tulee kohdentaa riittävät resurssit, jotta toivotut tulokset ovat saavutettavissa ja arvioitavissa.

Tupakoimattomuus- ja nikotiinittomuuskampanjoinnissa tulee hyödyntää sosiaalisen median kanavat ja muut sellaiset keinot, jotka ovat vahvasti mukana lasten ja nuorten arjen toiminnoissa. Savuton Helsinki - loppuraportin mukaan teemapäivät, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus sekä monihallintokuntainen yhteistyö ovat keskeisiä keinoja koulujen ja oppilaitosten savuttomuustyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannatta mietinnön mukaista tupakan ja muiden nikotiinituotteiden käytön puheeksiottamista kaikissa lasten ja nuorten asiaan liittyvissä kohtaamisissa kouluissa ja oppilaitoksissa sekä vapaa-aika ja harrastustoiminnassa. Lasten ja nuorten parissa työskentelevien aikuisten sitouttaminen tupakoimattomuustyöhön ja ammatillisen perusosaamisen varmistaminen tupakoivien lasten ja nuorten kohtaamiseen on perusteltua.

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien nuorten tupakointi ja nuuskan käyttö on huomattavasti yleisempää kuin lukiossa opiskelevien nuorten keskuudessa. Tästä syystä kasvatus- ja koulutus lautakunta kannattaa esitystä tupakasta vieroituksen tuen ottamisesta osaksi ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon suunnitelmaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Juhanko, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86469
ulla.juhanko(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittäminen, työryhmän toimenpide-ehdotukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut



Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriön tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän mietinnöstä 9.10.2018 mennessä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla Juhanko, koulutussuunnittelija, puhelin: 310 86469
ulla.juhanko(a)hel.fi

Liitteet

1 Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittäminen, työryhmän toimenpide-ehdotukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano